

205

B

نام
نام خانوادگی
محل امضاء

صبح جمعه
۹۱/۱/۲۵

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

آزمون ورودی
دوره‌های دکتری (نیمه متمرکز) داخل
در سال ۱۳۹۱

رشته‌ی
زبان و ادبیات فارسی (کد ۲۸۰۱)

نام و نام خانوادگی داوطلب:

شماره داوطلبی:

تعداد سؤال: ۱۰۰

مدت پاسخگویی: ۱۲۰ دقیقه

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی (متون نظم و نثر، کلیات ادبی، بلاغت، زبان عربی)	۱۰۰	۱	۱۰۰

فروردین سال ۱۳۹۱

قیمت ۱۰۰۰ تومان

استفاده از ماشین حساب مجاز نمی‌باشد.

حق چاپ و تکثیر سؤالات پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز این سازمان مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

- ۱- کدام گزینه مفهوم بیت زیر را در بردارد؟
 نقابی است هر سطر من زین کتیب
 (۱) معانی زیبا در زیر پرده الفاظ
 (۲) پری رخساری در شیشه‌ای لطیف
 (۳) حقیقتی عریان دور از چشم اغیار
 (۴) نوشته‌ای لطیف برگرفته از متنی زیبا
- ۲- بیت زیر زبان حال چگونه انسانی است؟
 مرا بر روزگار خویش بگذار
 (۱) آزموده
 (۲) پندناپذیر
 (۳) بی‌پروا
 (۴) ملامت‌گر
- ۳- مفهوم بیت زیر کدام گزینه را توصیه می‌کند؟
 کرم پای دارد نه دیهیم و تخت
 (۱) دادگری
 (۲) بخشندگی
 (۳) بدداری
 (۴) عاقبت به خیری
- ۴- مفهوم بیت زیر کدام گزینه را نفی می‌کند؟
 دیگران چون پس از تو بردارند
 (۱) اسراف
 (۲) اختلاس
 (۳) احتکار
 (۴) اسماک
- ۵- مفهوم بیت زیر گویای چیست؟
 سالها ره می‌رویم و در اخیر
 (۱) بردگی
 (۲) سرگشتگی
 (۳) بی‌تجربگی
 (۴) هدف ناشناسی
- ۶- کدام گزینه از مفهوم بیت زیر بر نمی‌آید؟
 زندگانی آشتی ضدهاست
 (۱) حیات و ممانعت
 (۲) مبارزاتی و کشمکش
 (۳) موافقت و مخالفت
 (۴) اجتماع و پراکندگی
- ۷- مفهوم کدام گزینه شکایت آمیز نیست؟
 (۱) دل خسته من گرش همتی هست
 (۲) عروس جهان گرچه در حد حسن است
 (۳) رفیقان چنان عهد صحبت شکستند
 (۴) نمی‌بینم از همدمان هیچ برجای
- ۸- کدام گزینه از مفهوم بیت زیر دریافت می‌شود؟
 گفتگو آیین درویشی نبود
 (۱) ماجرا کی گنجد اندر گفت و گو
 (۲) رضای دوست طلب می‌کنی بلاکش باش
 (۳) سکوت، نشان رضا نیست
 (۴) ماجرای من و معشوق ندارد پایان
- ۹- مفهوم بیت زیر بر کدام گزینه تأکید دارد؟
 چو سرو از راستی بر زد علم را
 (۱) سرسبز بودن
 (۲) راستی
 (۳) علم برافراختن
 (۴) غم‌زدایی
- ۱۰- مفهوم بیت زیر خواهان چیست؟
 سپیدی کن حقیقت یا سیاهی
 (۱) حقیقت‌یابی
 (۲) بی‌رنگی
 (۳) واقع‌گرایی
 (۴) یکرنگی
- ۱۱- مفهوم مصراع زیر خواهان چیست؟
 « همت کفیل توست کفاف از خسان مجوی »
 (۱) تعهد
 (۲) مناعت
 (۳) قناعت
 (۴) تلاش معاش

- ۱۲- کدام گزینه از مفهوم بیت زیر دریافت نمی‌شود؟
 روزه کردم نذر چون مریم که هم مریم صفاست خاطر روح القدس پیوند عیسی زای من
 (۱) الهام آسمانی یافتن (۲) وفای به عهد کردن (۳) اندیشه بگرداشتن (۴) شعر جان بخش سرودن
- ۱۳- مفهوم بیت زیر کدام گزینه را ناپسند می‌داند؟
 چون سکندر با سیاهی صلح کن از آب خضر کز فراق دوستان خط امانت داده‌اند
 (۱) آب حیات ناجستن (۲) امان جستن از روزگار (۳) عمر طولانی خواستن (۴) جدایی افکندن میان دوستان
- ۱۴- کدام گزینه از مفهوم بیت زیر دریافت نمی‌شود؟
 مرا بر سر گردون رهبری نیست جز آن کاین نقش دائم سرسری نیست
 (۱) بیهوده نبودن آفرینش (۲) عدم آگاهی از راز هستی
 (۳) رهنمونی جهان به سوی کمال (۴) طراحی خلقت براساس حکمت
- ۱۵- کدام گزینه از مفهوم بیت زیر دریافت می‌شود؟
 بفرمود از میان می برگرفتن مدارای مرا پی بر گرفتن
 (۱) به نرم خوبی فراخواندن (۲) به تعقیب باده‌خواران برخاستن
 (۳) کمر به خدمت من برستن (۴) بساط باده‌گساری برچیدن
- ۱۶- مفهوم بیت زیر گویای چیست؟
 در شدن گفته ارحنا یا بلال تا برون آیم از این ضیق خیال
 (۱) شوق نماز در سرداشتن (۲) از تنگنای زندگی رستن (۳) اذان را از سرحال گفتن (۴) از اندیشه باطل رها شدن
- ۱۷- کدام گزینه از مفهوم بیت زیر دریافت می‌شود؟
 گر سخنهای کسایی شده پیرند و ضعیف سخن حجت با قوت و تازه و برناست
 (۱) تجاهر (۲) تفاخر (۳) تظاهر (۴) تکاثر
- ۱۸- مفهوم بیت زیر متضمن چیست؟
 آدمی چون بداشت دست از صیت هر چه خواهی بکن که فاصنع شئت
 (۱) وعدووعید (۲) تشجیع و ترغیب (۳) تهدید و توبیخ (۴) تمکین و تلوین
- ۱۹- مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر متفاوت است؟
 (۱) شاهد روز از نهان آمد برون خوانچه زر زاسمان آمد برون
 (۲) نقب در دیوار مشرق بُرد صبح خشت زرین زان میان آمد برون
 (۳) شاه انجم از قبای فستقی همچو فستق زاستخوان آمد برون
 (۴) نمره مرغان برآمد کالصبوح بی‌دلی از بند جان آمد برون
- ۲۰- مفهوم بیت زیر خواهان چیست؟
 ز آب آتش زده کزدیده دود سوی دهان تنگنای نفس از موج شرر بریندم
 (۱) برنیامدن آه (۲) جاری ناشدن اشک (۳) از غم رستن (۴) نشاندن سوز درون
- ۲۱- مفهوم بیت زیر بر کدام گزینه تأکید دارد؟
 مستحق شرح را سنگ و کلوخ ناطقی گردد مشرَح با رسوخ
 (۱) تیرگی از دل زدودن (۲) نیک سخن راندن (۳) ثابت قدم بودن (۴) در خور بودن
- ۲۲- مفهوم بیت زیر حکایت حال کیست؟
 اوهمی جوشید از تف سعبیر عقل می‌گفتش الم یا تک نذیر
 (۱) سودازده‌ای که سود از زیان نمی‌شناسد (۲) پشیمانی که راه به جایی ندارد
 (۳) دردمندی که درمان را به چیزی نمی‌گیرد (۴) خردمندی که از خرد سودی نمی‌بیند

- ۲۲- مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر متفاوت است؟
 (۱) دیگهای فکر می‌بینی به جوش
 اندر آتش هم نظر می‌کن به هوش
 (۲) چون بدیدی گردش سنگ آسیا
 آب جو را هم بسین آخر بسیا
 (۳) آن که کفها دید باشد در شمار
 و آن که دریا دید شد بی‌اختیار
 (۴) خاک را دیدی برآمد در هوا
 در میان خاک بنگر باد را
- ۲۴- کدام گزینه از مفهوم بیت زیر دریافت نمی‌شود؟
 دیو چون عاجز شود در افتتان استعانت جوید او زین انسیان
 (۱) یاری رساندن به شیطان صفتان دشوار نیست
 (۲) شیطان هرگز از وسوسه باز نمی‌آیستد
 (۳) گاه شیطان نیز در کار خود عاجز می‌ماند
 (۴) انسانهایی از شیطان حيله‌گرتر نیز هستند
- ۲۵- مصراع دوم بیت زیر وصف کدام گزینه است؟
 گفت: المعنى هو الله شيخ دين
 بحر معنی‌های رب العالمین
 (۱) شیخ (۲) دین
 (۳) هو (۴) الله
- ۲۶- کدام گزینه از مفهوم مصراع زیر دریافت می‌شود؟
 «عین صنع از نفس صانع چون بُرد»
 (۱) ره به خدا بردن در توان انسان نیست
 (۲) خلق را طاق و طرم عاریت است
 (۳) بنده را از خدا گریز و گزیری نیست
 (۴) نقش با نقاش چه سکالد مگر
- ۲۷- مفهوم بیت زیر آدمی را به کدام گزینه فرامی‌خواند؟
 نه زلاتمونا سپر بکنن نه زلاتقنطوا قفس بشکن
 (۱) قدر و قضا (۲) سخط و رضا (۳) سلام و صفا (۴) خوف و رجا
- ۲۸- مفهوم عبارت زیر کدام گزینه را در کسب نیکی‌ها مؤثر نمی‌داند؟
 «همه اقسام خیرات به دالت نسب و جمال نتوان یافت لکن به وسیلت عقل و شنودن نصایح ارباب تجربت به دست آید.»
 (۱) آموذگی (۲) خردگرایی (۳) نژادگی (۴) پندپذیری
- ۲۹- کدام گزینه مفهوم عبارت زیر را در بردارد؟
 «در این روزگار آن ابرزرپاش سستی گرفته بود و مناقشه‌ها می‌رفت»
 (۱) به کمتر کسی روی خوش نشان داده می‌شد
 (۲) باران رحمت بی‌حسابی همه را رسیده بود
 (۳) از بذل و بخشش‌های بی‌حساب خبری نبود
 (۴) جایی برای بذل و بخشش بی‌جا نبود
- ۳۰- «آب حیات کسی را در آبار بوار بند کردن» کنایه است از
 (۱) زندگانی را بر او تنگ کردن (۲) کسی را تشنه لب گذاردن (۳) شخص را زندانی ساختن (۴) او را به هلاکت رسانیدن
- ۳۱- مفهوم عبارت زیر از چه چیز حکایت می‌کند؟
 «احبار اخیار هر ملتی را از صنوف عوارضات مصون داشته‌اند»
 (۱) منظور داشتن درآمدهای هر محل برای آبادانی آن
 (۲) معاف بودن دانشمندان از پرداخت مالیات
 (۳) در امان بودن نیکان از پیش‌آمدهای روزگار
 (۴) مصونیت گروه‌های مختلف از دین‌ورزان
- ۳۲- کدام گزینه از مفهوم عبارت زیر دریافت نمی‌شود؟
 «اوراق علوم نسج علیه العنكبوت شده و نقوش آن از صحیفه خاطر محو گشته»
 (۱) نپرداختن به آثار مکتوب
 (۲) فراموش شدن آموخته‌ها
 (۳) سستی در راه تحصیل دانش
 (۴) خاک خوردن کتابها
- ۳۳- «فیما بعد راه مخالطت گشاده آید و بساط مباحثت ممهّد گردد»
 (۱) آینده‌ای دوستانه و بدون رو در بایستی داشتن
 (۲) در اندیشه همزیستی بودن
 (۳) روی آوردن به مهربانی و گشاده دستی
 (۴) فرش لابلایگری گستردن
- ۳۴- «تابخانه را به فصل دی مزاج باحور دادن» متناسب با کدام عبارت است؟
 (۱) در زمستان امکانات تابستانی داشتن
 (۲) در زمستان انتظار بهاران بردن
 (۳) در همه فصول سال آسوده زیستن
 (۴) با دلگرمی عمر به سربردن

- ۳۵- کدام گزینه از مفهوم جمله زیر دریافت می‌شود؟
 « عتبه خدمت را به لب استکانت بوسه دادن »
 (۱) بوسیدن آستانه را بر خدمت ترجیح دادن
 (۲) با چاپلوسی در پی کسب مقام برآمدن
 (۳) به خواری خدمتگزاری را پذیرفتن
 (۴) با شرافت در گمنامی زیستن
- ۳۶- « معلول علتی از علل عادیه بودن » یعنی
 (۱) گرفتار خودخواهی بودن (۲) از حد خود در گذشتن
 (۳) در پی کشف واقعه بودن (۴) بیماری مسری داشتن
- ۳۷- کدام گزینه از مفهوم عبارت زیر دریافت نمی‌شود؟
 « هر چند علما از محاربت احتراز فرموده‌اند لکن تحرز به وجهی که مرگ در مقابله آن غالب باشد ستوده نیست »
 (۱) خویشن‌داری مشروط (۲) تضعیف دشمن
 (۳) جنگ شرافتمندانه (۴) مرگ با افتخار
- ۳۸- مفهوم عبارت زیر از چه چیز حکایت می‌کند؟
 « برفور بازگشت، به نجات مراد و حصول غرض واثق شده »
 (۱) کامیابی (۲) آرزومندی
 (۳) دلبستگی (۴) امیدواری
- ۳۹- کدام گزینه از مفهوم عبارت زیر دریافت نمی‌شود؟
 « مکارم تو سابق است و سوابق تو راجح »
 (۱) در بزرگواری از دیگران پیش بودن
 (۲) در فضیلت، تقدم داشتن
 (۳) بر بزرگان برتری طلبیدن (۴) پیشینه نیکو داشتن
- ۴۰- مفهوم عبارت زیر بر کدام گزینه تأکید دارد؟
 « رای بی‌قوت مکر و فسون است و قوت بی‌رای جهل و جنون »
 (۱) تناسب (۲) تساهل
 (۳) تسامح (۴) تعامل
- ۴۱- مفهوم عبارت زیر کدام گزینه را نفی می‌کند؟
 « قیمت شکر نه از نی است که آن خود خاصیت وی است »
 (۱) فضیلت خدادادی (۲) هنر اکتسابی
 (۳) فضیلت ارثی (۴) هنر ذاتی
- ۴۲- در جمله زیر سخن از چیست؟
 « راغبان و خاطبان را به خطبشان بواعث رغبت بادید آمد »
 (۱) عاشقانی مجلس‌آرا (۲) خواستگاران با انگیزه
 (۳) خطیبانی علاقمند (۴) سخنورانی پرشور
- ۴۳- مفهوم عبارت زیر زبان حال چگونه شخصی است؟
 « ذات البینی در میانه افکنم که انثلام آن را التمام ممکن نگردهد »
 (۱) بدحساب (۲) بی‌تفاوت
 (۳) بی‌انگیزه (۴) فتنه انگیز
- ۴۴- « عقاید ایشان از وصمت اختلاف معرا بود » یعنی مردمی بودند متحد در
 (۱) گفتارها (۲) پندارها
 (۳) رفتارها (۴) باورها
- ۴۵- مفهوم جمله زیر کدام گزینه را نکوهش می‌کند؟
 « بعضی از اهل زمانه را مراد اندر لبس مرقعات و خرق جاه و جمال خلق است »
 (۱) جلال و جبروت (۲) مرقعه‌داری
 (۳) روی و ریا (۴) خرقة پوشی
- ۴۶- کدام گزینه از مفهوم عبارت زیر دریافت نمی‌شود؟
 « پدر من مردی جلد و شهیم بود و در صناعت شعر مرزوق »
 (۱) شعر دوستی (۲) بهره‌مندی
 (۳) تیز خاطری (۴) چالاکی
- ۴۷- « ربّ العزّه نفسی پر عیب خرید به بهشتی پر نعمت » پس
 (۱) بایعی و مشتری هر دو اوست
 (۲) ثمن بر مبیع افزون است
 (۳) بایعی و مشتری یکسان است
 (۴) مبیع بر ثمن افزون است
- ۴۸- کدام گزینه مفهوم عبارت زیر را در بردارد؟
 « صمصام غیرت ازل برسرش داشته‌اند تا اگر خواهد به دیگری بازاری سازد فرا نگذارند »
 (۱) بنده باید غیرت خود را مانع از اغیار شناسد.
 (۲) غیرت بنده باید چنان باشد که او جز به حق نپردازد.
 (۳) غیرت حق چنان است که هیچ‌کس را به چیزی نگیرد.
 (۴) غیرت حق مانع از آن است که بنده به دیگری پردازد.
- ۴۹- کدام گزینه از مفهوم عبارت زیر دریافت نمی‌شود؟
 « صفا از صفات بشر نیست زیرا که مدار مدر جز برکدر نیست و بشر را از کدر گذر نیست »
 (۱) صفای مطلق دست نایافتنی است
 (۲) بشر در پی صفای دل نیست
 (۳) تیرگی از صفات ذاتی خاک است
 (۴) بشر از تیرگی در امان نیست

- ۵۰- کدام گزینه از مفهوم جمله زیر دریافت می‌شود؟
« بحقیقت کشف هلاک محبوب باشد»
(۱) هر چیز را به ضد خود می‌توان شناخت
(۲) اجتماع ضدین قابل تصور نیست
(۳) جمع کشف و حجاب در یک زمان ناممکن است
(۴) کشف حجاب خطایی منکر است
- ۵۱- «عقال تثبت از دست اختیار بیرون بودن» یعنی
(۱) پای‌بند از پای گشودن
(۲) برکاری پای نیفشردن
(۳) آزادی عمل به دست آوردن
(۴) خویشتن‌داری نتوانستن
- ۵۲- کدام گزینه از مفهوم جمله زیر دریافت می‌شود؟
« بعضی را به تخویف و جماعتی را به ایناس منقاد و مدعان کرد»
(۱) بی‌گناهان را به اقرار وادار کردن
(۲) مردم را به اطاعت خود درآوردن
(۳) فرماندهان را فرمان‌گزار کردن
(۴) همگان را میان بیم و امید نگه داشتن
- ۵۳- مفهوم کدام گزینه با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟
(۱) قصور بعد از سرکشی در پای قصور افتاد
(۲) عقاب بر عقاب از لحوم غید عید کردند
(۳) نسور سوز از نحور حور ترتیب دادند
(۴) ذباب و ذناب را از صدور صدور جشن ساختند
- ۵۴- در کدام گزینه جمله پیرو، مؤول به مستدالیه است؟
(۱) غریب از ماه والاتر نباشد
(۲) اگر با من درآمیزی بدانی
(۳) اگر نیکی کنم تا زنده مانم
(۴) حکیمان زمانه راست گفتند
که روز و شب همی بَرَد منازل
که چون باشد وفا و مهربانی
از آن بهتر که کام خویش رانم
که جاهل گردد اندر عشق عاقل
- ۵۵- کدام گزینه، واژه ونددار است؟
(۱) جویبار
(۲) دربار
(۳) سربار
(۴) خشکبار
- ۵۶- «را» در کدام گزینه فک اضافه است؟
(۱) خدایا هم تو فریاد دلم رس
(۲) چو هر کس را برآید روز روشن
(۳) هر آن کس را که او خـواند براند
(۴) چه دردست اینکه نتوان گفت باکس
که جز تو نیست در گیتی مرا کس
ز تاریکی پدید آمد شب من
هر آن چیزی که او بخشد ستاند
کرا گویم که تو فریاد من رس
- ۵۷- در بیت زیر کدام گزینه درباره واژه «پیک» درست است؟
پوپوک پیکی نامه زده اندر سرخویش
نامه گه باز کند گه شکند برشکنا
(۱) مستدالیه
(۲) مسند
(۳) بدل
(۴) مضاف
- ۵۸- براساس سبک غزلیات سعدی کدام بیت از او نیست؟
(۱) من آن نیم که حرام از حلال نشانم
(۲) جماعتی که نظر را حرام می‌دانند
(۳) نماز در خم آن ابروان محرابی
(۴) برو ای فقیه دانا به خدای بخش ما را
شراب با تو حلال است و آب بی تو حرام
نظر حرام بکردند و خون خلق حلال
کسی کند که به خون جگر طهارت کرد
تو زهد و پارسایی من و عاشقی و مستی
- ۵۹- در کدام متن استشهاد به شعر شاهنامه بیشتر است؟
(۱) راحة الصدور
(۲) مرصاد العباد
(۳) کلیله و دمنه
(۴) جهانگشای جوینی
- ۶۰- کدام کتاب از نوع داستان‌های مثالی است؟
(۱) منطق العشاق
(۲) مونس العشاق
(۳) لغت موران
(۴) آواز برجبرئیل
- ۶۱- موضوع کدام کتاب عطارشناسی است؟
(۱) نقش برآب
(۲) گمشده لب دریا
(۳) دیدار با کعبه جان
(۴) دریای جان
- ۶۲- مدیر مجله یادگار که بوده است؟
(۱) وحید دستگردی
(۲) عباس اقبال
(۳) مجید موقر
(۴) باستانی پاریزی
- ۶۳- «حضرات خمس» در آراء عرفانی کدام عارف مطرح شده است؟
(۱) شمس تبریزی
(۲) مولوی
(۳) ابن عربی
(۴) اوحدی کرمانی
- ۶۴- در بیت زیر کدام ویژگی بیانی صراحت دارد؟
من ترک وصال تو نگویم
الّا به فراق جسم و جانم
(۱) تأخر مستدالیه
(۲) حصر و قصر
(۳) اطناب
(۴) تقیید مستدالیه

- ۶۵- در مصراع اول بیت زیر حالت مسندالیه چیست؟
 چو تو خود کنی اختر خویش را بد مدار از فلک چشم نیک اختری را
 (۱) نکره بودن (۲) تأخیر (۳) تأکید (۴) مقید بودن به صفت
- ۶۶- از دیدگاه فصاحت مصراع زیر چه ویژگی دارد؟
 « رواق منظر چشم من آشیانه تست »
 (۱) تنابع اضافات (۲) تقدم مسند
 در بیت زیر واژه «آینه» چیست؟
- ۶۷- سعدی حجاب نیست تو آینه پاک‌دار زنگار خورده چون بنماید جمال دوست
 (۱) استعاره مرشحه (۲) استعاره مکنیه (۳) مجاز عقلی (۴) استعاره مصرحه
- ۶۸- در مصراع اول بیت زیر چه نوع تشبیهی آمده است؟
 کاشکی سایه بودمی در راه تا مگر سایه بر من افکندی
 (۱) ملفوف (۲) متعدد (۳) مؤکد (۴) تفضیل
- ۶۹- در بیت زیر چه نوع تشبیهی به کار رفته است؟
 این مدحت تازه بر در تو مشکى است که پرنیان ندیده است
 (۱) تفضیل (۲) معکوس (۳) ملفوف (۴) محسوس به معقول
- ۷۰- در مصراع زیر کدام لطیفه بیانی وجود دارد؟
 او رفت و جان می‌پرورد این جامه بر خود می‌درد
 (۱) تشبیه (۲) کنایه (۳) مجاز (۴) استعاره
- ۷۱- «سایه دولت» در بیت زیر چیست؟
 گنج عشق خود نهادی در دل ویران ما سایه دولت بر این گنج خراب انداختی
 (۱) استعاره مرشحه (۲) مجاز عقلی (۳) کنایه (۴) استعاره مکنیه
- ۷۲- در مصراع اول بیت زیر، کدام لطیفه بیانی وجود دارد؟
 ای که انگشت نمایی به کرم در همه شهر وه که در کار غریبان عجبت اهمالی است
 (۱) مجاز (۲) تشبیه (۳) استعاره (۴) کنایه
- ۷۳- در بیت زیر کدام لطیفه ادبی وجود دارد؟
 قمر فرو شد و صبح دوم جهان بگرفت حیات او چو سرآمد بقای عمر تو باد
 (۱) افتنان (۲) التفات (۳) اعداد (۴) تنسیق الصفات
- ۷۴- در کدام بیت حسن تعلیل نیست؟
 (۱) وصال ما و شما دیر متفق گردد
 (۲) غلام باد صبایم غلام باد صبا
 (۳) امیدوارم اگر صد رهم بیندازی
 (۴) میسرت نشود سر عشق پوشیدن
 که من اسیر نیام تو صاحب نازی
 که با کلاله جعدت همی کند بازی
 که بار دیگرم از روی لطف بنوازی
 که عاقبت بکند رنگ روی غمازی
- ۷۵- وزن کدام مصراع وزن رباعی است؟
 (۱) من از جفای زمان بلبلانم دوش
 (۲) ای دوست به دست دشمنانم مسپار
 (۳) ای دل به کوی عشق، گذاری نمی‌کنی
 (۴) هر کس ز جهان منصب و مالی طلبیدند
- ۷۶- نام بحر عروضی بیت زیر چیست؟
 ما در دو جهان غیر خدا یار نداریم جز یاد خدا هیچ دگر کار نداریم
 (۱) منرح (۲) خفیف (۳) هزج (۴) مضارع
- ۷۷- کدام گزینه وزن عروضی بیت زیر است؟
 سنگی به چند سال شود لعل پاره‌یی
 (۱) مستفعلن فعلن مستفعلن فعلن
 (۲) مفعول مفاعیل مفاعیل فاعلن
 (۳) مفعول مفاعیل مفاعیل فاعلن
 (۴) فاعلات مفعولن فاعلات مفعولن
- ۷۸- وزن (مفعولن) در بحر هزج چه نام دارد؟
 (۱) آخرم (۲) اصلم (۳) آحدّ (۴) آخرب
- ۷۹- نام بحر عروضی بیت زیر چیست؟
 کیست که پیغام من به شهر شروان برد یک سخن از من بدان مرد سخندان برد
 (۱) مقتضب (۲) مشاکل (۳) متدارک (۴) منرح

۸۰- در قافیة بیت زیر حرف (ی) چه نام دارد؟

- نه بنوشتنی بد نه بنمودنی
 نه برخواندنی بد نه اشنودنی
 (۱) نایره (۲) وصل (۳) مزید (۴) خروج

■ عین الأصحّ و الألقّ فی الجواب للترجمة أو التعرّیب أو المفهوم (۸۱ - ۸۹)

۸۱- « إِنَّ مَا قَرَّبَكَ مِنَ اللَّهِ بِبَاعِدِكَ مِنَ النَّارِ، وَ مَا بَاعِدَكَ مِنَ اللَّهِ بِقَرَّبِكَ مِنَ النَّارِ! »:

- (۱) بدون شک آنچه باعث نزدیکی تو به الله می‌شود همانست که از آتش دور ساخته، و آنچه از الله دور می‌سازد همانست که به آتش نزدیک ساخته است!
 (۲) هرچه تو را به الله نزدیک کند از آتش دور می‌سازد، و هرچه از الله دور سازد به آتش نزدیک کند!
 (۳) قطعاً آنچه تو را به خدا نزدیک کرده است از آتش دور سازد، و آنچه تو را از خدا دور ساخته به آتش نزدیک می‌کند!
 (۴) حتماً چیزی تو را به خدا نزدیک می‌کند که از آتش دور ساخته باشد، و چیزی از خدا دور می‌سازد که به آتش نزدیک کرده است!

۸۲- « زمن اشتغالي بالجامعة نفسها بدراسة الأدب على استاذي، قال لي إن عندكم من هو المرجوع إليه الموثوق

به في هذا الشأن! »:

- (۱) آنگاه که ادب را نزد استاد خود در این دانشگاه فرا می‌گرفتم، به من گفت نزد شما کسی است که در این مورد مرجع قابل اعتماد است!
 (۲) در زمان مشغول بودنم به آموختن ادب نزد استاد خویش در این دانشگاه، به من گفت شما کسی را دارید که در این مهم مرجعی است قابل اعتماد!
 (۳) موقع اشتغال به کسب ادبیات نزد استاد خویش در همین دانشگاه، به من گفت بین شما شخصی است که در این مسأله مرجع است و قابل اعتماد!
 (۴) زمانی که در همین دانشگاه ادبیات را نزد استادم می‌آموختم، به من گفت شما شخصی را دارید که در این موضوع مرجع و قابل اعتماد است!

۸۳- « منذ مطلع العام الجاري برز العديد من المؤشرات على أنّ العلاقات بين الدولتين قد تجاوزت مرحلة

التوتر! »:

- (۱) از آغاز سال جاری، بسیاری از علائم پدید آمد دالّ براینکه روابط دو کشور مرحله تنش را پشت سر گذاشته است!
 (۲) نشانه‌های بسیاری بیانگر آنست که روابط دو دولت از ابتدای امسال به مرحله بعد از تنش رسیده است!
 (۳) اشاره‌های زیادی بروز کرده است که روابط بین دو دولت از آغاز امسال، مرحله تنش را پشت سر گذاشته است!
 (۴) از ابتدای سال جاری، نشانه‌های زیادی ظاهر شده مبنی براینکه روابط بین دو حکومت از مرحله تنش‌زدانی گذشته است!

- ۸۴- « سَبَقُوا هَوَايَ وَأَعْتَقُوا لِهَوَاهِم فَتَخَرَّمُوا، وَ لِكُلِّ جَنْبٍ مَصْرَعٌ! »:
- (۱) در عشق با من مسابقه دادند و در نهایت به معشوق خود رسیدند، آنگاه خرامیدند و هر یک در جایی پهلو بر زمین نهادند!
 - (۲) برخواسته من پیشی گرفتند و در برابر خواسته خود سر فرود آوردند، و یکی پس از دیگری مردند، و هر کس سرانجام در جایی به زمین می‌غلطد و می‌میرد!
 - (۳) از علاقه و میل من پیشی گرفتند و گردنهایشان را مماس با گردنهای دشمن قرار دادند، آنگاه بر آنها حمله‌ور شدند و بدنهای دشمن هر یک در جایی فرو غلطید!
 - (۴) عشق مرا پشت سر نهادند و در برابر عشق خود گردنهای خویش را برافراشتند، آنگاه بسی خرم شدند و هر یک به گوشه‌ای خزیدند!
- ۸۵- « وَ دَعَّ غَمَارَ الْعَلَىٰ لِلْمُقَدِّمِينَ عَلَىٰ رُكُوبِهَا، وَ اقْتَنَعَ مِنْهِنَّ بِالْبُهْلِ! »:
- (۱) دعهم بخوضوا غمار الهیجاء و ركوب الأخطار، و كن قانعا بالیسیر!
 - (۲) أترك المعالي لغيرك و ارض بالخصول، إذا لم تقدم على الأهل!
 - (۳) أترك الخوض في الحروب لمن يحب العلى، و كن قانعا لا قلقا!
 - (۴) أدع من يطلب المعالي ليقيم عليك، و اختر مطية صالحة للركوب!
- ۸۶- « لَا تَرْتَجِ الْخَيْرَ مِنْ ذِي نِعْمَةٍ حَدَّثَتْ فَهُوَ الْحَرِيصُ عَلَىٰ أَثْوَابِهِ الْجَدِّدِ! »:
- (۱) من يعط باليد القصيرة يعط باليد الطويلة! (۲) دارندگی و برازندگی!
 - (۳) خدا نکند روزی گدا پادشاه شود! (۴) ضعوا تيجان المفاخرة!
- ۸۷- « مَا حَكٌّ جَلْدِي مِثْلَ ظَلْفِي! ». عَيْنٌ غَيْرُ الْمُنَاسِبِ فِي الْمَفْهُومِ:
- (۱) علينا ألا نعتد في أمورنا على أحد غير أنفسنا!
 - (۲) کار خلقی را به تدبیر تو باز انداختند چون تو خود تدبیر کار خود نمیدانی چه سود!
 - (۳) به غمخواری چون سر انگشت من نخارد کس اندر جهان پشت من!
 - (۴) علی المرء أن يتولى شؤونه بنفسه ولا يتكئ على غيره!
- ۸۸- « این مشکل هنوز به اوج خود نرسیده، نابود و متلاشی می‌گردد! ». عَيْنُ الصَّحِيحِ:
- (۱) لا توشك المشكلة هذه أن تستفحل حتى تضمحل!
 - (۲) بمجرد أن قد وصلت هذه المشكلة إلى ذروتها حتى ماتت و اضمحلت!
 - (۳) ما إن أوشكت أن تصل المشكلة إلى استفحالها حتى تحطمت!
 - (۴) لما تستفحل المشكلة في أوجها حتى أخذت تتحطم!
- ۸۹- « هر چند نقطه نظرهایمان مختلف است، ولی هر کدام از ما بدانچه فکر می‌کند راضی است! »:
- (۱) و إن كانت وجهات نظرانا مختلفة، إلا أن كلاً منا راضٍ بما يفكر!
 - (۲) حيث إن نقطة آرائنا تختلف البعض عن البعض، و لكن راضون بما في فكر كل منا!
 - (۳) بما أن وجهة نظرانا كانت مختلفة عن بعضنا، و لكن كل منا يرضى بما يفكر!
 - (۴) و إن أصبحت نقاط آرائنا متباينة، غير أننا راضون بما يفكر كل منا!

■ عین الصحیح فی التشکیل (۹۰ و ۹۱)

۹۰- « زویت لی الأرض فاریت مشارقها و مغربها و سیبلغ ملک امتی ما زوی لی منها! »:

- (۱) الأرضُ - فاریتُ - مُلکُ - أُمّةٌ
 (۲) مَشارِقِها - سَیْبُلُغُ - مُلْکُ - اُمّیُّ
 (۳) زَویتُ - الأرضُ - مَغارِبِها - یَبْلُغُ
 (۴) اُریتُ - مَشارِقُ - مُلْکُ - زَویُّ

۹۱- « احي قلبك بالموعظة و أمته بالزهادة و قوه باليقين و نوره بالحكمة! »:

- (۱) اُحی - اُمّت - قوّه - نُورَه
 (۲) قَلْبُ - الموعِظَةُ - اُمّتُهُ - الزُّهَادَةُ
 (۳) اُمّتُهُ - قوّه - الیقین - نُورُ
 (۴) قُوّه - الزُّهَادَةُ - نُورُهُ - الحِکْمَةُ

■ عین الصحیح فی الإعراب و التحلیل الصرفی (۹۲ - ۹۵)

۹۲- «... لا تُظلم نفس شیئاً و إن كان مثقال حبة ... و کفی بنا حاسبین»:

(۱) نفس: مفرد مؤنث (معنوی و حقیقی) - جامد و غیر مصدر - نكرة - معرب - صحیح الآخر - منصرف / فاعل و مرفوع

(۲) حاسبین: جمع سالم للمذکر - مشتق و اسم فاعل (مصدره: محاسبة) - نكرة مخصّصة - معرب / تمييز نسبة و منصوب بالياء و مميّزه الملحوظي «کفی»

(۳) کفی: ماضٍ - للغائب - مجرد ثلاثي - معتل و ناقص (اعلاله بالقلب) - مبني على الفتححة المقترنة / فعل و فاعله ضمير «هو» المستتر جوازا

(۴) شیئاً: اسم - مفرد مذکر - جامد و غیر مصدر - نكرة - معرب - صحیح الآخر - منصرف / مفعول مطلق و منصوب و عامله «تظلم»

۹۳- ﴿ و إذا أراد الله بقوم سوءاً فلا مردّ له و ما لهم من دونه من والٍ ﴾:

(۱) أراد: ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي بزيادة حرف واحد من باب افعال - معتل و أجوف (اعلاله بالإسكان بنقل الحركة و بالقلب) / فعل شرط و مجزوم محلاً و فاعله «الله» و الجملة فعلية و مضاف إليه

(۲) مردّ: مفرد مذکر - مشتق و اسم زمان (إدغامه واجب) - نكرة / اسم «لا» المفرد و مبني على علامة النصب و هنا الكسر ببناء عرضي و منصوب محلاً

(۳) والٍ: مفرد مذکر - مشتق و اسم فاعل (مصدره: ولاية) معرب - منقوص - منصرف / مجرور في اللفظ بكسرة مقترنة بالياء الزائدة، و مرفوع محلاً على أنه مبتدأ مؤخر

(۴) إذا: اسم غير منصرف، من أدوات الشرط غير الجازمة، و من الأسماء الملازمة للإضافة - نكرة مخصّصة / ظرف غير منصرف أو مفعول فيه للزمان و منصوب محلاً، و متعلّقه فعل «أراد»

- ۹۴ - « و إن علائي من دوني، فلا عجبٌ لي أسوةً بتحطاط الشمس عن زهلي!»: (۱) من: اسم غیر متصرف - موصول عامّ أو مشترك - معرفة - مبني على السكون / فاعل و مرفوع محلاً، وصلته شبه الجملة، و عائدها الضمير المستتر في الفعل المقتر
- (۲) دون: اسم غیر متصرف، من الأسماء الملازمة للإضافة - معرب / ظرف أو مفعول فيه للمكان و منصوب بفتحة مقترّة، و متعلّقه فعل «علا»
- (۳) علا: ماضٍ - للغائب - مجرد ثلاثي - معتل و أجوف (إعلاله بالإسكان) - لازم - مبني للمعلوم / فعل شرط و مجزوم تقدیراً، و فاعله «من» و الجملة فعلية
- (۴) أسوة: مفرد مؤنث - مشتق و صفة مشبّهة - نكرة - معرب - صحيح الآخر - منصرف / مبتدأ و مرفوع، و خبره شبه جملة «بتحطاط» و الجملة اسمية
- ۹۵ - « فاصبر لها (للنواب) غير محتالٍ و لا ضجّرٍ في حادث الدهر ما يُقني عن الحيل!»: (۱) غير: اسم غير متصرف، من أدوات الاستثناء - نكرة - مبني على الفتح / حال مفردة و منصوب و عامل الحال «اصبر» و صاحب الحال ضمير «أنت» المستتر
- (۲) محتال: مفرد مذكّر - مشتق و اسم مفعول (مصدره: احتيال) - معرب - صحيح الآخر - منصرف / مضاف إليه و مجرور
- (۳) ضجّر: مشتق و صفة مشبّهة (مصدره: إضجار) - نكرة - معرب - منصرف / معطوف بحرف العطف «لا» و مجرور بالتمييز
- (۴) ما: اسم غير متصرف - موصول عامّ - معرفة - مبني على السكون / مبتدأ مؤخّر و مرفوع محلاً، و وصلته «يقني» و عائدها الضمير المستتر
- عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۹۶ - ۱۰۰)
- ۹۶ - عین ضمير الفصل:
- (۱) إنها الصلاة تنهى عن الفحشاء و المنكر!
- (۲) قل هو الله أحد!
- (۳) كان المؤمنون هم الفائزين!
- (۴) هي الدنيا تخذع ساكنيها!
- ۹۷ - عین الخطأ في إعراب المضارع:
- (۱) لا ترجون أحداً فتتالوا العزة!
- (۲) من ناديت فأدعوه!
- (۳) لا تدعو غير الله تتل العزة!
- (۴) ماذا تطلبون أدع لكم!
- ۹۸ - عین الخطأ في باب العدد:
- (۱) متى تعيدین لي الاثني العشر كتاباً الذي أعرثها إياك؟
- (۲) إني لم أطلع الكتب الثلاثة و الخمس مقالات التي استعرتها من المكتبة حتى الآن!
- (۳) إني لم أطلع حتى الآن الإحدى و العشرين مقالة التي استعرتها من المكتبة!
- (۴) متى تعيدین لي ألف التومان الذي أسلفته إياك من قبل؟

- ۹۹- عین ما ليس فيه البذل:
(۱) لكرمه الفقير فدعا لي!
(۲) يا أيها الإنسان ما أضعفك في الحياة!
(۳) الأستاذ دخل الصف تلميذه!
(۴) شاعر الإنسانية «سعدی» صاحب هذه القصيدة!
- ۱۰۰- عین الخطأ في إنشاء التعجب من « لذة الإيمان بالله »:
(۱) أَلذُّ بالإيمان بالله!
(۲) أَلذُّ بالإيمان بالله!
(۳) ما أكثر أن بلذَّ الإيمان بالله!
(۴) ما أَلذَّ الإيمان بالله!